

Opiskelijatutkimus 2022

Lääketieteen opiskelijoiden kokemuksia opintojen
laadusta ja resursseista

SISÄLTÖ

Esipuhe	2
Hakeminen lääketieteelliseen – Millä perusteella tiedekunta valitaan?	3
Opetuksen laatu ja resurssit	5
Tietoja etäopetuksen järjestelyistä lääketieteellisissä tiedekunnissa	8
Tietoja ulkomailla opiskelevista	10
Opiskelijat kesätyössä lääkärin sijaisena	12
Tietoja tutkimusaineistosta	14

Luettelo kuvioista

KUVIO 1. OPISKELIJOIDEN ARVIO ERI TEKIJÖIDEN VAIKUTUKSESTA OPISKELUYLIOPISTON VALINTAAN (N=975)	4
KUVIO 2. OPETUKSESSA TYYPILLISET RYHMÄKOOT JA OPISKELIJAN MIELESTÄ SOPIVA OPISKELIJAMÄÄRÄ RYHMÄOPETUKSESSA, VASTAUSTEN PROSENTTIOSUUS (N=974)	6
KUVIO 3 RYHMÄOPETUKSEEN, KLIINISTEN TAITOJEN OPPIMISEEN JA KÄYTÄNNÖN HARJOITTELUUN LIITTYVÄT MIELIPITEET, SAMAA MIELTÄ OLEVIENT OPISKELIJOIDEN OSUUS (N=974)	6
KUVIO 4. OPISKELIJOIDEN ARVIO OPETUSMENETELMIEN JA -TILANTEIDEN MÄÄRÄSTÄ OPINNOISSA TÄLLÄ HETKELLÄ, PROSENTTIOSUUS VASTAAJISTA (N=974)	7
KUVIO 5. OPETUKSEEN RESURSOINTIIN LIITTYVÄT MIELIPITEET, SAMAA MIELTÄ OLEVIENT OPISKELIJOIDEN OSUUS (N=974)	7
KUVIO 6. OPETUSTILOJA KOSKEVAT MIELIPITEET, SAMAA MIELTÄ OLEVIENT OPISKELIJOIDEN OSUUS (N=974)	7
KUVIO 7. ETÄOPETUKSEN TAI OSITTAIN ETÄNÄ JÄRJESTETYN NS. HYBRIDIOPETUKSEN MÄÄRÄ ERI YLIOPISTOISSA SYKSYLLÄ 2022 (N=974)	9
KUVIO 8. OPISKELIJOIDEN MIELIPITEET ETÄOPETUKSEN JÄRJESTELYIDEN TOIMIVUUDESTA (N=974)	9
KUVIO 9. ULKOMAILLA LÄÄKETIEDETTÄ OPISKELEVISTA 90 PROSENTTIA AIKOO PALATA VALMISTUMISEN JÄLKEEN SUOMEEN (N=90)	10
KUVIO 10. ULKOMAILLA LÄÄKÄRIKSI OPISKELEVIENT MÄÄRÄ ON KASVANUT KYMMENESSÄ VUODESSA KOLMINKERTAISEKSI. VIIME VUOSINA OPISKELIJAMÄÄRÄ ON OLLUT LÄHES 1 200 OPISKELIJAA.	11
KUVIO 11. SUURIN OSA ULKOMAILLE LÄHTENEISTÄ OPISKELEE LÄÄKÄRIKSI BALTIASSA JA RUOTSISSA. OPISKELIJAMÄÄRÄT OVAT KASVANEET VIIME VUOSINA MUUALLA EUROOPASSA, KUTEN ROMANIASSA JA BULGARIASSA.	11
KUVIO 12. KESÄTYÖN TOIMIPAIKKA LÄÄKÄRIN SIJAINENA TYÖSKENTELEVILLÄ OPISKELIJOILLA (N=366)	13
KUVIO 13. KESÄTYÖSSÄ LÄÄKÄRIN SIJAINENA TYÖSKENNELLEIDEN OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSET TYÖN HAITTATEKIJÖISTÄ (N=336)	13
KUVIO 14. KESÄTYÖSSÄ LÄÄKÄRIN SIJAINENA TYÖSKENNELLEIDEN OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSET TYÖTYYTYVÄISYYTTÄ LISÄÄVISTÄ TEKIJÖISTÄ (N=336)	13
KUVIO 15. VASTAAJIEN OSUUKSET OPINTOJEN VUOSIKURSSIN MUKAAN, N=1070	14
KUVIO 16. MIESTEN JA NAISTEN OSUUS VASTAAJISTA, N=1070	15
KUVIO 17. VASTAAJAT OPISKELUPAIKAN MUKAAN, N=1070	15

Esipuhe

Suomen Lääkäriliiton ja Suomen Medisiinariliiton yhteistyössä suunnittelema Opiskelijatutkimus toteutettiin jälleen syyskaudella 2022. Tutkimus tehdään pääsääntöisesti joka toinen vuosi, ja sen tuottama tieto on korvaamattoman arvokasta lääketieteen koulutuksen kehittämiseksi ja erilaisten muutostrendien ymmärtämiseksi.

Kyselyn painopisteinä olivat tällä kertaa tiedekunnan valintaan, opetuksen laatuun ja koronapandemian myötä lisääntyneeseen etäopetukseen liittyvät teemat. Perinteisesti koottiin tietoa myös opiskelijoiden kokemuksista kesätöissä, jotka ovat tärkeä osa ammattiin kasvamista. Kyselyn eräs keskeinen kohderyhmä ovat lisäksi ulkomailla opiskelevat nuoret kollegat, joiden lukumäärä on vuosikymmenessä kasvanut monikertaiseksi. Heidän paluuaikeillaan on oleellinen merkitys tulevaisuuden lääkärityövoimaa koskevassa ennakointityössä.

Lääkärikoulutus edellyttää pieniä ryhmäkokoja

Lääkäriin ammattina ydintä on potilaan kohtaaminen, ja lisäksi monet käytännön taidot ovat työssä välttämättömiä. Näihin harjaantuminen vaatii pieniä opetusryhmiä. Opiskelijamäärä on kasvanut viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana huomattavasti, ja koulutuksen resurssit ovat jääneet kehityksestä jälkeen. Vain joka neljäs opiskelija oli sitä mieltä, että potilaskontakteja oli ollut tarpeeksi, ja sitäkin harvemmat olivat saaneet harjoitella erilaisia toimenpiteitä riittävästi. Opettajakunta ansaitsee kuitenkin suuren kiitoksen: opiskelijat antoivat parhaat arviot opintojen laatuun liittyen nimenomaan opettajilleen.

Lukuvuonna 2021–2022 ulkomailla opiskeli lääketiedettä Kelan tilastojen mukaan lähes 1 200 opiskelijaa, heistä lähes kaksi kolmesta Baltiassa tai Ruotsissa. Romaniassa ja Bulgariassa opiskelevien määrä on kasvanut merkittävästi muutamassa vuodessa. Ulkomaille suuntaavia nuoria houkuttavat mahdollisuus päästä nopeasti opiskelemaan, kansainvälinen opiskeluympäristö, korkealaatuinen opetus sekä kokemusten saaminen ulkomailla asumisesta ja elämisestä. Opiskelijatutkimukseen vastanneista yhdeksän kymmenestä uskoo palavansa Suomeen valmistuttuaan. Kesätyöt kotimaassa ovat ulkomailla opiskeleville erityisen tärkeitä suomalaisen palvelujärjestelmään tutustumisen kannalta.

Lämmin kiitos Suomen Medisiinariliitolle erinomaisesta yhteistyöstä, etenkin tutkimuksen valmisteluun tiiviisti osallistuneille LK Verna Vaajaselle ja LK Tiia Forssille. Lopuksi suuret kiitokset Lääkäriliiton tutkija Piitu Parmanteelle, jota ilman tätä tutkimusta ja raporttia ei tälläkään kertaa olisi syntynyt.

Sami Heistaro
Koulutuspäällikkö
Suomen Lääkäriliitto

Hakeminen lääketieteelliseen – Millä perusteella tiedekunta valitaan?

Opiskelijatutkimuksessa pyydettiin lääkäriksi opiskelevia arvioimaan, kuinka paljon eri tekijöillä oli ollut vaikutusta hakutoiveisiin, kun he hakivat lääketieteen opiskelupaikkaa. Kysymykseen vastasi yhteensä 975 lääketieteen opiskelijaa, jotka arvioivat kymmenen eri tekijän vaikutusta asiaan.

Tärkeimmät tekijät opiskelupaikan valinnan suhteen olivat yliopiston maantieteellinen sijainti ja se, että yliopistokaupunki oli opiskelijalle jo ennalta tuttu. Vähintään puolet opiskelijoista arvioi näiden seikkojen vaikuttaneen toiveisiinsa erittäin tai melko paljon. Yli kolmannes ajatteli yliopiston maineen hyvänä koulutuspaikkana ja vapaa-ajan viettomahdollisuuksien vaikuttaneen asiaan erittäin tai melko paljon. Muita tärkeiksi mainittuja tekijöitä olivat yliopiston hyvä maine tiedeyliopistona tai opiskelupaikan suosittelu.

Kolme erilaista ryhmää

Opiskelu yliopiston valinnassa vastaajat jakautuivat kolmeen erilaiseen ryhmään. Ensimmäinen ja kooltaan suurin ryhmä painotti opiskelukaupungin sijaintia ja että se oli henkilökohtaisesti tuttu ennalta. Näin vastanneet opiskelijat olivat muita useammin Helsingin ja Turun yliopistoista, kun taas harvemmin Itä-Suomen ja Oulun yliopistoista.

Toinen ryhmä painotti yliopiston mainetta sekä hyvänä koulutusyliopistona että tiedeyliopistona. Lisäksi hakutoiveisiin oli vaikuttanut se, että joku oli suositellut yliopistoa opiskelupaikkana. Ryhmään kuuluivat useammin Tampereen yliopistossa opiskelevat, kun taas harvemmin Oulun yliopistossa opiskelevat. Tässä ryhmässä oli myös useammin opiskelijoita opintojen prekliinisestä vaiheesta eli 2. tai 3. vuosikurssilta.

Kolmannessa ryhmässä opiskelijat painottivat muita enemmän sosiaalisten suhteiden ja vapaa-ajan merkitystä. Tässä ryhmässä opiskelupaikan valintaan olivat vaikuttaneet opiskelukaverit tai ystävät ja harrastukseen tai muuhun vapaa-ajanviettoon liittyvät mahdollisuudet. Ryhmässä oli muita useammin opiskelijoita Oulun tiedekunnasta ja harvemmin Itä-Suomesta.

Pääsykokeista yhteisvalintaan

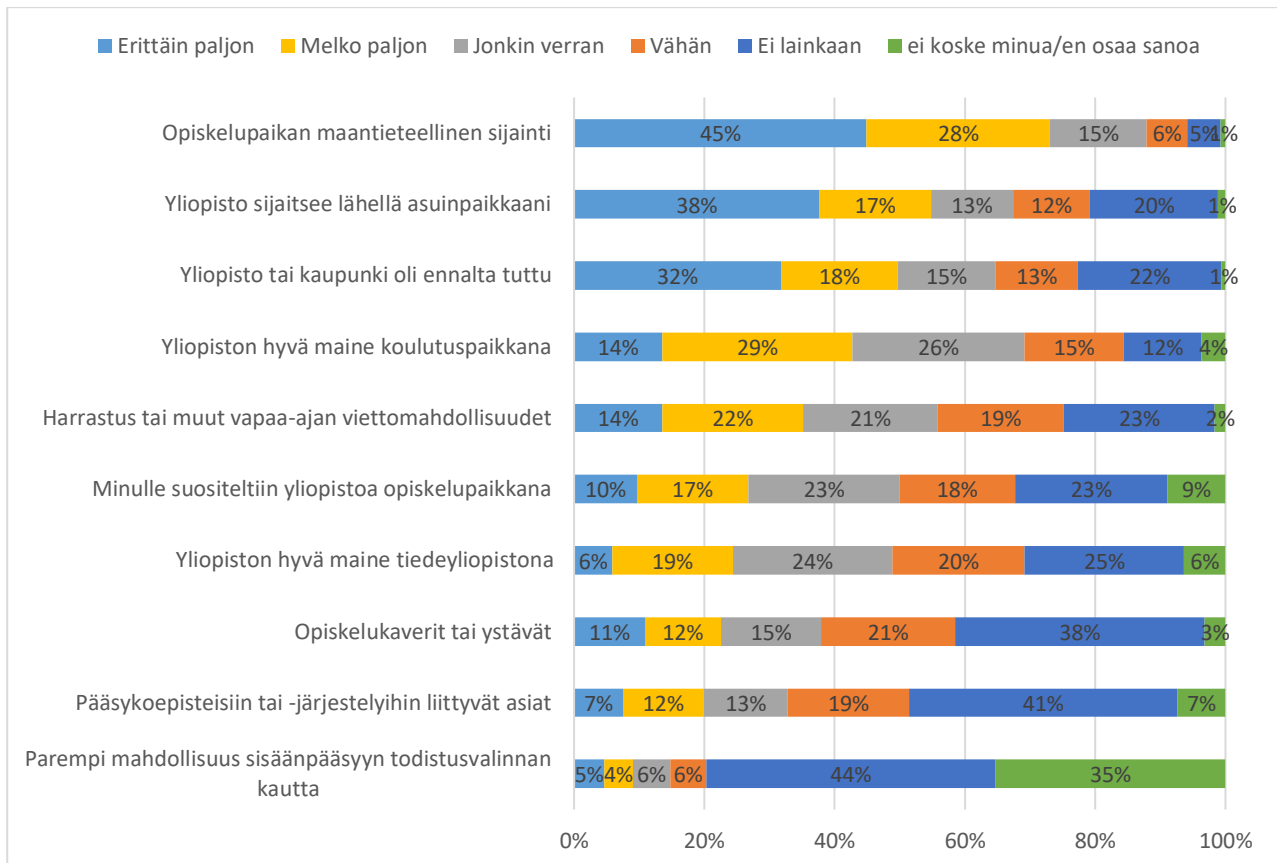
Opintojen edetessä kaikkien tutkittujen tekijöiden merkitys näytti vähenevän. Ilmiö voi liittyä siihen, että pidemmälle opinnoissaan edenneet eivät enää tarkasti muistaneet hakutoiveisiinsa vaikuttaneita tekijöitä. Toisaalta hakeminen korkeakouluhin on muuttunut yhteisvalinnan myötä ja ne kyselyn vastaajat, joita uudistus koski, olivat vielä opintojen prekliinisessä vaiheessa.

Kaikkien tutkittujen tekijöiden joukossa pääsykokeeseen tai todistusvalintaan liittyvillä tekijöillä oli kuitenkin vähiten merkitystä opiskelijoiden hakutoiveisiin. Enintään viidennes vastaajista arvioi, että pääsykokeeseen liittyvät tekijät vaikuttivat hakutoiveisiin erittäin tai melko paljon. Sisään pääsymahdollisuus todistusvalinnan kautta vaikutti samalla tavoin vain alle 10 prosentille vastaajista.

Yhteishakuun siirtyminen ja valintojen tekeminen osittain ylioppilastodistuksen perusteella vähensi pääsykokeen merkitystä opiskelijoille. Ennen uudistusta opiskelunsa aloittaneet ja nyt kliinisessä vaiheessa olevat opiskelijat pitivät pääsykokeisiin ja pääsykoejärjestelyihin liittyviä tekijöitä tärkeämpinä

kuin muut. Pääsykokeilla oli muita enemmän merkitystä Itä-Suomen ja Oulun yliopiston opiskelijoille, kun taas vähemmän Tampereen yliopiston opiskelijoille. Vastaavasti mahdollisuus päästä opiskelemaan todistusalinnan kautta vaikutti enemmän alkuvaiheen opiskelijoilla ja yliopistojen välillä useammin Oulun yliopistossa opiskelevilla. Todistusvalinnan ja pääsykokeen pisterajat, joilla on tullut hyväksytyksi suomenkieliseen opetukseen, ovat olleet viime vuosina matalimmat Oulun ja Itä-Suomen tiedekunnissa.

Kuvio 1. Opiskelijoiden arvio eri tekijöiden vaikutuksesta opiskeluyliopiston valintaan (n=975)

Opetuksen laatu ja resurssit

Lääketieteen opiskelijat toivovat pienempiä opetusryhmiä, enemmän potilaskohtauksia ja erilaisten toimenpiteiden harjoittelua.

Lääkäriliiton opiskelijatutkimuksen mukaan lääketieteen opiskelijat toivovat nykyistä pienempiä opetusryhmiä. Opiskelijamäärä on kasvanut viime vuosina ja sen myötä myös ryhmäkoot ovat aiempaa suurempia. Tällä hetkellä tyypillisessä opetusryhmässä on 10 opiskelijaa (Kuvio 2). Useimmat opiskelijat pitävät sopivana pienempiä, enintään kuuden opiskelijan ryhmiä. Opetusryhmien kokoa pitää sopivana oman oppimisensa kannalta alle puolet opiskelijoista (Kuvio 3). Opetusryhmien keskimääräiset koot ovat viime vuosina kasvaneet opintojen aloituspaikkojen lisäämisen myötä. Ryhmäkoko on suurin opintojen alkuvaiheessa.

Tutkimukseen vastanneista opiskelijoista vähintään joka kolmas toivoo ryhmäopetusta nykyistä enemmän. Määrä on nyt pienempi kuin edellisessä tutkimuksessa vuonna 2017, silloin ryhmäopetusta toivoi lisää yli puolet opiskelijoista. Viime syksynä Tampereen yliopiston opiskelijat olivat jonkin verran tyytyväisempiä ryhmäopetuksen määrään ja ryhmien kokoon kuin muiden tiedekuntien opiskelijat. Oulun yliopistossa lisää ryhmäopetusta toivoi edelleen enemmistö (66 %) opiskelijoista ja ryhmäkokoja piti itselleen sopivina vain joka neljäs opiskelija.

Toimenpiteitä ja potilaskohtauksia lisää

Opetusryhmän koolla on vaikutusta esimerkiksi siihen, miten paljon yksittäinen opiskelija saa aikaa potilaskohtauksissa tai pääsee itse harjoittelemaan käytännön toimenpiteitä. Valtaosa opiskelijoista toivookin lääketieteen koulutukseen lisää käytännön taitojen harjoittelua (Kuvio 4), kuten kliinisten toimenpiteiden tekemistä (90 %) sekä lisää potilaiden kohtaamista ja tutkimista käytännössä (73 %). Vain joka neljäs opiskelija oli sitä mieltä, että potilaskontakteja oli ollut tarpeeksi ja sitäkin harvemmat olivat saaneet harjoitella erilaisia toimenpiteitä riittävästi (Kuvio 5). Opiskelijat halusivat lisätä potilaskohtauksia jo opintojen alkuvaiheessa, kun taas opintojen loppupuolella toiveissa korostuu erilaisten toimenpiteiden harjoittelu.

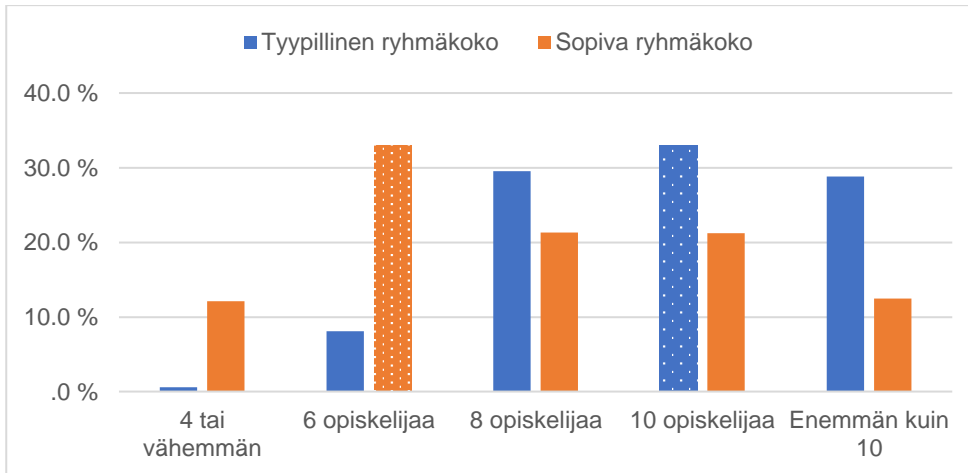
Opetushenkilökunnalle parhaat arviot

Opiskelijat antoivat parhaat arviot opintojen resursseista ja laadusta opettajilleen. Yli 80 % opiskelijoista oli sitä mieltä, että opettajat olivat päteviä ja motivoituneita. Kaksi kolmasosaa opiskelijoista oli tyytyväisiä opetusmateriaalin saatavuuteen ja laatuun. Yli puolet oli sitä mieltä, että opetushenkilökunta on ollut hyvin tavoitettavissa ja että opiskelija oli saanut opettajilta riittävästi ohjausta. Keskimääräistä paremmat arviot opettajat saivat Tampereen, Turun ja Itä-Suomen lääketieteellisissä tiedekunnissa, kun taas muita myönteisemmin arvioitiin Oulun ja Itä-Suomen tiedekuntien sähköisiä oppimisympäristöjä.

Opetustilojen soveltuvuus opetukseen, opiskelijoiden kokemus tilojen viihtyisyydestä ja nykyaikaisuudesta oli parantunut edelliseen tutkimukseen verrattuna. Monessa lääketieteellisessä tiedekunnassa on saatu käyttöön uusia tiloja, ja tämä näkyy myös tutkimuksen entistä positiivisempina arvioina (Kuvio 6). Tampereen, Turun ja Itä-Suomen tiedekunnissa opetustilojen nykyaikaisuus ja soveltuvuus opetukseen arvioitiin muita paremmaksi. Sen sijaan Oulun ja Tampereen opiskelijat kokivat muita useammin, että opiskelutiloja ei ollut tarjolla riittävästi.

Opiskelijatutkimuksen tiedot kerättiin syys-lokakuussa 2022. Sähköpostikysely lähetettiin noin 4 500 lääketieteen opiskelijalle Suomessa ja ulkomailla. Kyselyn vastausosuus oli 24 prosenttia.

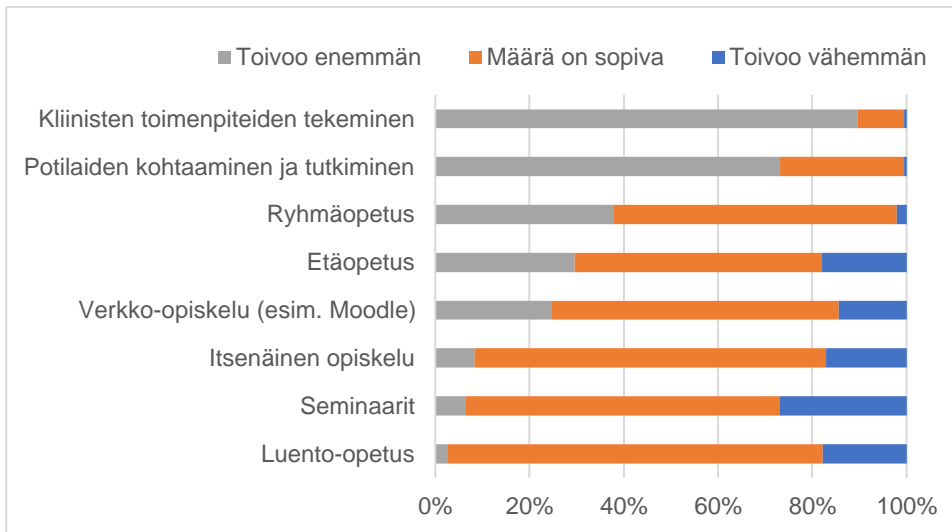
Kuvio 2. Opetuksessa tyypilliset ryhmäkoot ja opiskelijan mielestä sopiva opiskelijamäärä ryhmäopetuksessa, vastausten prosenttiosuus (n=974)

Kuvio 3 Ryhmäopetukseen, kliinisten taitojen oppimiseen ja käytännön harjoitteluun liittyvät mielipiteet, samaa mieltä olevien opiskelijoiden osuus (n=974)

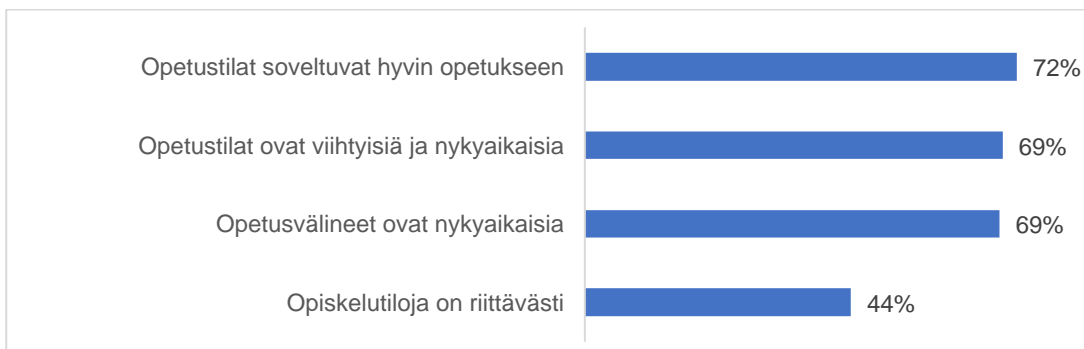
Kuvio 4. Opiskelijoiden arvio opetusmenetelmien ja -tilanteiden määrästä opinnoissa tällä hetkellä, prosenttiosuus vastaajista (n=974)

Kuvio 5. Opetukseen resursointiin liittyvät mielipiteet, samaa mieltä olevien opiskelijoiden osuus (n=974)

Kuvio 6. Opetustiloja koskevat mielipiteet, samaa mieltä olevien opiskelijoiden osuus (n=974)

Tietoja etäopetuksen järjestelyistä lääketieteellisissä tiedekunnissa

Etäopetuksen määrä ja käytännöt vaihtelevat

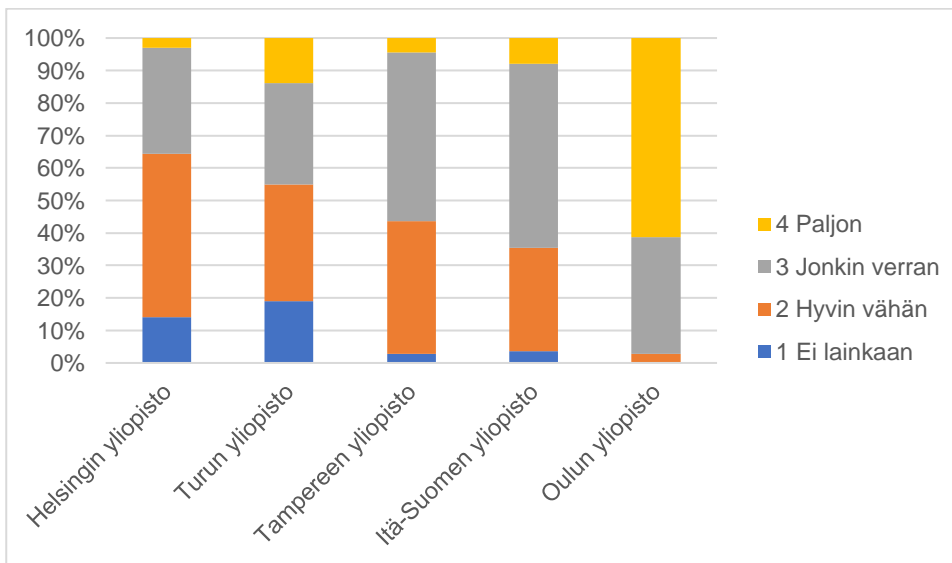
Korona-aikana lääketieteelliset tiedekunnat ottivat käyttöön etäopetusmenetelmiä, jotka ovat vakiintuneet tällä hetkellä osaksi normaalia opetusta. Viime syksynä kokonaan tai osittain etänä järjestetyn opetuksen määrä oli suurin Oulussa ja Itä-Suomen yliopistossa. Etäopetusta oli kaikilla Oulussa opiskelevilla ja 61 prosenttia heistä kertoi sitä olevan määrällisesti paljon. Itä-Suomen yliopistossa puolet opiskelijoista ilmoitti, että etäopetusta oli vähintään jonkin verran. Helsingissä ja Turussa etämenetelmien käyttö opetuksessa oli huomattavasti vähäisempää, siellä yli puolet opiskelijoista ilmoitti, ettei etäopetusta ole lainkaan tai sitä on hyvin vähän (Kuvio 7).

Opiskelijoista kaksi kolmasosaa oli sitä mieltä, että etäopetuksen toteuttaminen on sujunut tiedekunnassa hyvin (66 %). Näin ajattelevien osuus oli suurin Itä-Suomen (80 %) ja Turun (76 %) yliopistoissa, kun taas osuus oli matalin Helsingin yliopistossa (47 %). Opiskelijat arvioivat, että oppimistavoitteet etäopetuksessa olivat olleet vähintään yhtä selkeitä kuin lähiopetuksessa (72 %) ja lähiopetustakin oli järjestetty riittävästi oppimistavoitteiden saavuttamiseksi (78 %). Etäopetuksessa tenttijärjestelyt olivat useimpien mielestä toimineet hyvin (73 %), mutta tässäkin asiassa oli yliopistokohtaisia eroja. Samaa mieltä olevien osuudet olivat suurempia Itä-Suomen (91 %) ja Oulun yliopistoissa (81 %).

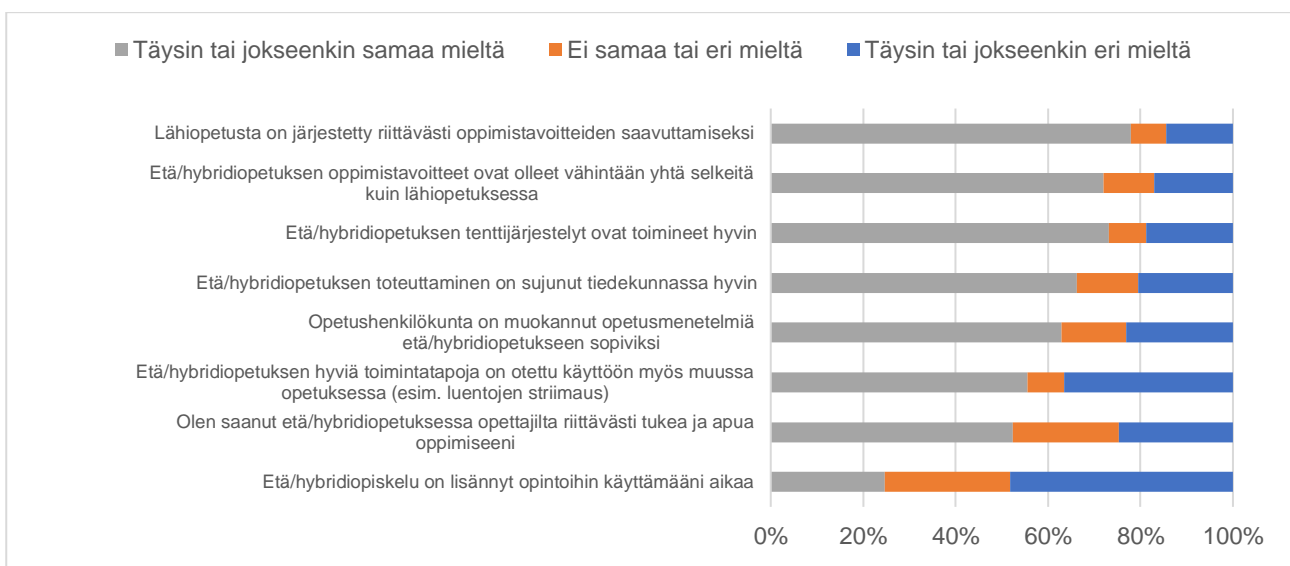
Yli puolet opiskelijoista koki, että opettajat olivat onnistuneet muokkaamaan opetusta siten, että se sopi paremmin etäopetukseen (63 %). Osuus oli suurin Itä-Suomen yliopistossa (76 %) ja matalin Helsingin yliopistossa (44 %). Opiskelupaikasta riippumatta noin puolet vastasi, että oli saanut opettajilta riittävästi tukea ja apua oppimiseen (52 %). Vain joka neljännellä opiskelijalla etäopetus oli lisännyt opintoihin käytettyä aikaa.

Etäopetuksen järjestelyt vaikuttavat sujuvan paremmin yliopistoissa, joissa niitä oli paljon käytössä (Kuvio 8). Suurin ero yliopistojen välillä liittyi etäopetuksessa hyväksi havaittujen toimintatapojen käyttöön muussa opetuksessa. Sellaisia voivat olla esimerkiksi etäosallistumisen tarjoaminen entistä useammalle kurssille ja luentojen tallentaminen myöhempää katselua varten. Oulun yliopistossa 85 % opiskelijoista oli sitä mieltä, että etäopetuksen hyvät toimintatavat olivat vakiintuneet laajempaan käyttöön, kun taas Helsingissä vastaava osuus oli 17 %. Keskimäärin tätä mieltä oli 56 % opiskelijoista.

Kuvio 7. Etäopetuksen tai osittain etänä järjestetyn ns. hybridiopetuksen määrä eri yliopistoissa syksyllä 2022 (n=974)

Kuvio 8. Opiskelijoiden mielipiteet etäopetuksen järjestelyiden toimivuudesta (n=974)

Tietoja ulkomailla opiskelevista

Viime vuonna ulkomailla opiskeli lääketiedettä Kelan tilastojen mukaan lähes 1 200 opiskelijaa. Lääketieteen opiskelijoiden määrä ulkomailla on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Lähes kaksi kolmesta opiskelee Baltiassa tai Ruotsissa, mutta nuoret ovat valmiita lähtemään myös kauemmas opintojen perässä. Romaniassa ja Bulgariassa opiskelevien määrä on kasvanut muutamassa vuodessa. Kelan tuoreimpien tilastojen mukaan lääketieteen opintoihin siellä sai tukea yhteensä yli 200 suomalaista lääketieteen opiskelijaa.

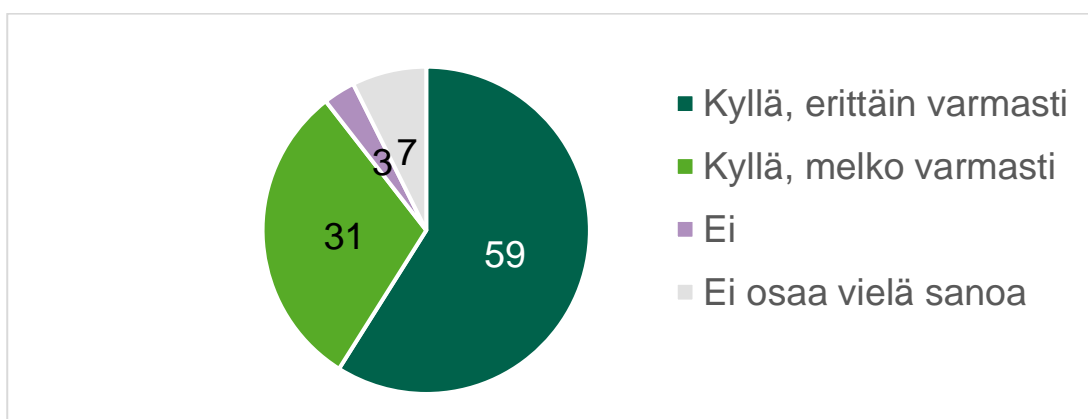
Lääkäriliitto on usean vuoden ajan seurannut ulkomailla opiskelevien lähtösyitä ja aikeita palata kotimaahan. Lääkäriliiton tuoreessa tutkimuksessa opiskelijat mainitsevat useimmin ulkomaille lähdön syyksi mahdollisuuden päästä nopeasti opiskelemaan. Muita tärkeitä tekijöitä ovat kansainvälinen opiskeluympäristö, korkealaatuinen opetus, kokemusten saaminen ulkomailla asumisesta ja elämisestä sekä monipuolisten työmahdollisuuksien avautuminen tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Lääkäriliiton opiskelijatutkimukseen vastanneista yhdeksän kymmenestä uskoo palavansa Suomeen valmistuttuaan. Vain 7 prosenttia ei osannut vielä sanoa suunnitelmistaan ja 3 prosenttia oli päättänyt jatkaa ulkomailla lääkäriksi valmistuttuaan. Paluuaikeissa oli selviä eroja opiskelumaiden välillä. Baltiassa opiskelevista lähes kaikki arvelevat palaavansa kotimaahan, kun taas useammalla Ruotsissa opiskelevalla paluu on vielä harkinnassa.

Ulkomailla opiskelu on lähes aina suuri taloudellinen satsaus. Yli puolet opiskelijoista ilmoitti, että pelkästään opiskelusta aiheutuvat maksut olivat yli 10 000 euroa vuodessa, ja sen päälle tulivat vielä asumisesta ja elämisestä aiheutuvat kulut. Joissain yliopistoissa opinnot voi suorittaa osittain tai kokonaan ilmaiseksi. Esimerkiksi Ruotsissa tutkinnon suorittaminen on maksutonta samalla tavoin kuin Suomessa.

Lääkäriliiton opiskelijatutkimus keräsi syys-lokakuussa sähköpostikyselyllä tietoja lääkäriksi opiskelevilta Suomesta ja ulkomailta. Tutkimukseen vastasi yhteensä 1 070 opiskelijaa, joista 95 opiskeli ulkomailla. Kyselyn vastausosuus oli 24 prosenttia.

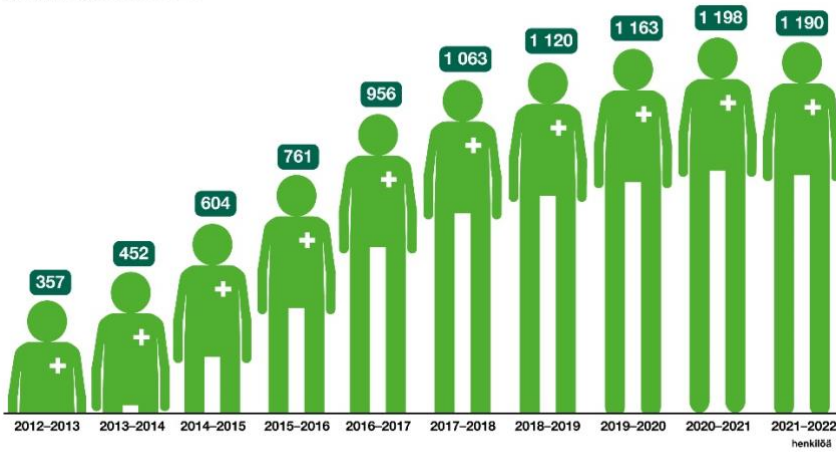
Kuvio 9. Ulkomailla lääketiedettä opiskelevista 90 prosenttia aikoo palata valmistumisen jälkeen Suomeen (n=90)

Kuvio 10. Ulkomailla lääkäriksi opiskelevien määrä on kasvanut kymmenessä vuodessa kolminkertaiseksi. Viime vuosina opiskelijamäärä on ollut lähes 1 200 opiskelijaa.

Tutkintoa ulkomailla suorittavat lääketieteen opiskelijat

Lukuvuosina 2012–2022

Kuvio 11. Suurin osa ulkomaille lähteneistä opiskelee lääkäriksi Baltiassa ja Ruotsissa. Opiskelijamäärät ovat kasvaneet viime vuosina muualla Euroopassa, kuten Romaniassa ja Bulgariassa.

Opiskelijat kesätyössä lääkärin sijaisena

Lääkärin sijaisena työskennelleitä 5. ja 6. vuosikurssin opiskelijoita vastasi Lääkäriliiton Opiskelijakyselyyn yhteensä 366. Heistä 35 opiskeli ulkomailla ja loput Suomessa. Lääkärin sijaisena työskentelevät olivat useimmiten työssä terveyskeskuksessa, keskussairaalassa tai kaupunginsairaalassa. Yliopistosairaalassa työskenteli vain joka kymmenes, keskussairaaloissa ja kaupunginsairaaloissa sekä terveyskeskusten vuodeosastoilla noin puolet vastaajista ja loput 37 % terveyskeskuksen vastaanotoilla (Kuvio 12).

Valmistumista edeltävänä kesänä opiskelijat työskentelevät terveyskeskuksessa lääkärin sijaisena ja harjoittelevat itsenäistä vastaanottotyötä laillistetun lääkärin ohjauksen ja valvonnan alaisena. Vuotta aiemmin 5. vuosikurssin aloittava opiskelija on tavallisesti työssä lääkärin sijaisena keskussairaalassa tai terveyskeskuksen tai kaupunginsairaalan vuodeosastolla. Noin joka kymmenes (11 %) opiskelija oli kesätyössä yksityisen yrityksen kautta, esimerkiksi työvoimaa vuokraavassa yrityksessä.

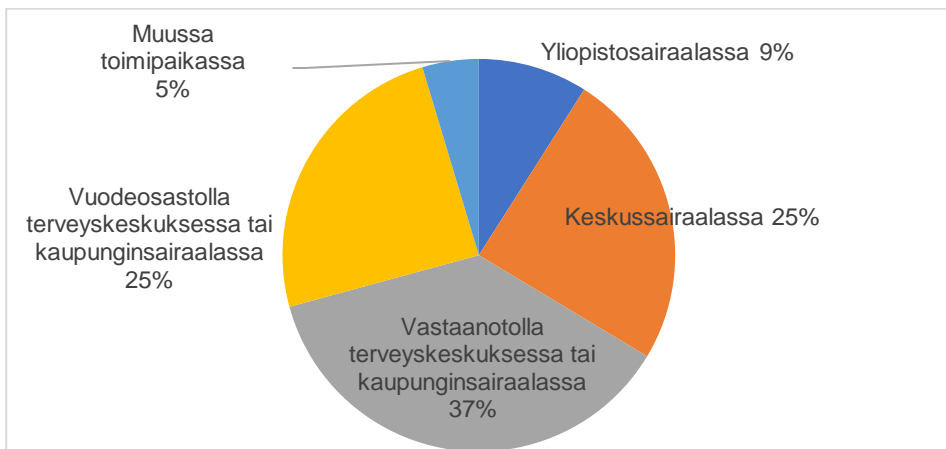
Monessa työpaikassa kesäsijaisten ohjausta ja tukea on lisättävä

Useimmat opiskelijat, jotka työskentelivät lääkärin sijaisena (87 %), olivat kokonaisuudessaan tyytyväisiä kesätyöhönsä. Osalla opiskelijoista oli kesätyöstä myös hankalia kokemuksia. Useimmin koettuja ongelmia (Kuvio 13.) olivat virheiden tekemisen tai epäonnistumisen pelko (40 %) ja työn henkinen rasittavuus (40 %). Lähes yhtä yleistä opiskelijoilla oli toistuva kokemus resurssien niukkuudesta (36 %). Vähintään joka neljännellä työmäärä oli ollut liian suuri (29 %) ja työhön perehdytys oli ollut puutteellista (25 %). Jonkin verran harvemmin koettiin, että seniorituki oli ollut riittämätöntä (15 %).

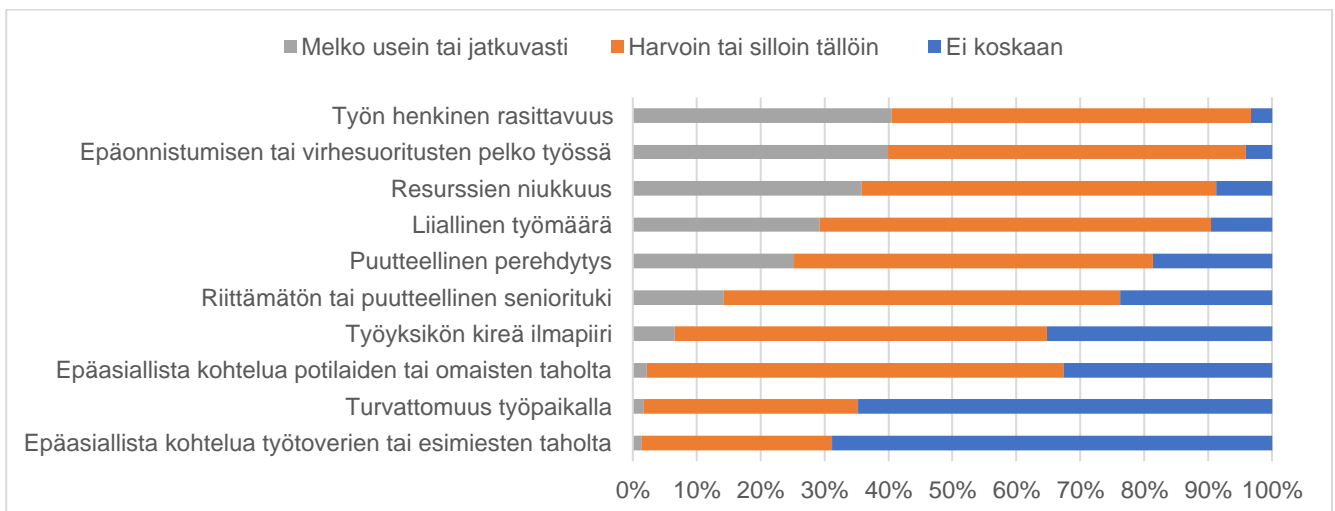
Virheiden tekemisen pelko oli kesäsijailla yhtä yleistä kaikissa kesätyöpaikoissa. Opiskelijat kokivat työn henkistä rasittavuutta ja työmäärän liiallisuutta erityisesti terveyskeskuksen vastaanottotyössä, kun taas resurssien niukkuus oli muita useammin ongelma kaupunginsairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla. Sairaalassa työskentelevät olivat havainneet muita useammin työilmapiiriin ja epäasialliseen kohteluun liittyviä ongelmia.

Opiskelijoilla oli kesätyöstä lääkärin sijaisena myös hyviä kokemuksia. Melkein kaikki olivat oppineet kesätyössä paljon uutta (96 %) ja olivat voineet hyödyntää aiemmin oppimiaan asioita käytännössä (92 %). Noin neljä viidestä koki, että työpaikan ilmapiiri oli ollut avoin ja arvostava (84 %) ja lähes yhtä suuri osuus oli myös tyytyväinen palkkaan (78 %). Yleiseen tyytyväisyyteen oli vahvasti yhteydessä hyvä työilmapiiri ja palautteen saaminen, kun taas vähäiseen tyytyväisyyteen oli yhteydessä puutteellinen perehdytys ja riittämätön seniorituki.

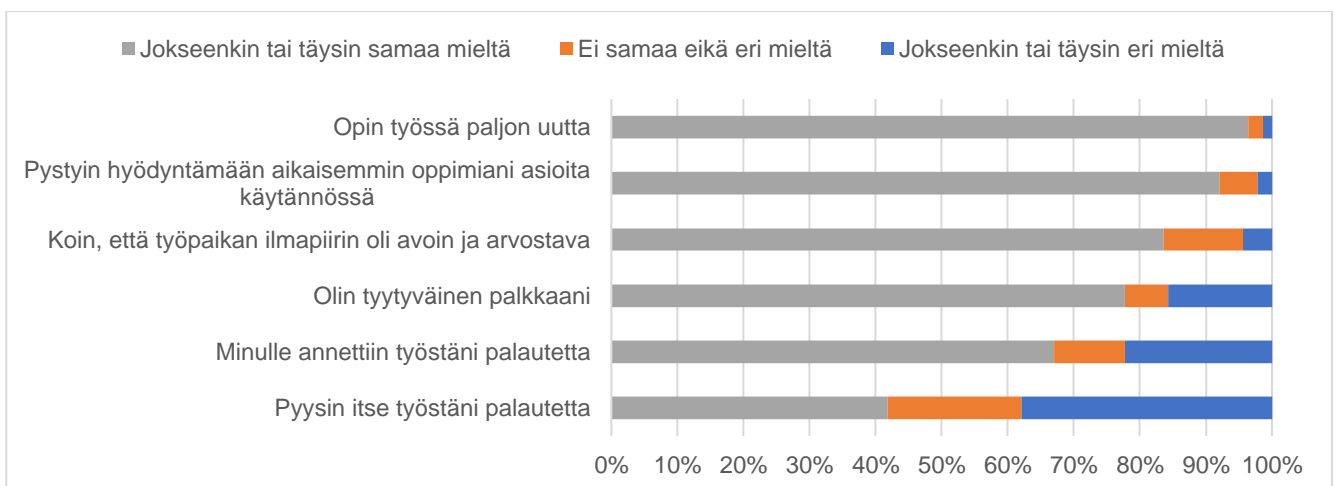
Kuvio 12. Kesätyön toimipaikka lääkärin sijaisena työskentelevillä opiskelijoilla (n=366)

Kuvio 13. Kesätyössä lääkärin sijaisena työskennelleiden opiskelijoiden kokemukset työn haittatekijöistä (n=336)

Kuvio 14. Kesätyössä lääkärin sijaisena työskennelleiden opiskelijoiden kokemukset työtyytyväisyyttä lisäävistä tekijöistä (n=336)

Tietoja tutkimusaineistosta

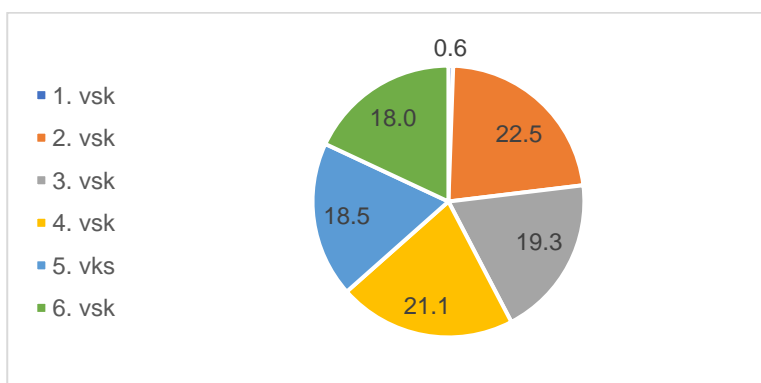
Opiskelijatutkimuksen kohderyhmä oli 2.–6. vuosikurssin lääketieteen opiskelijat Suomessa ja kaikki suomalaiset lääketieteen opiskelijat ulkomailla.

Tutkimuksen aiheet ja sisältö suunniteltiin yhdessä Suomen Medisiinariliiton kanssa. Tutkimukseen kutsuttiin mukaan opiskelijat, joiden yhteystiedot olivat saatavilla syyskuussa 2022 Lääkäriliiton rekisteristä. Kutsuttuja oli yhteensä 4 403 henkilöä. Tutkimuksessa oli tarjolla ns. kaverilinkki, jonka kautta osallistuja saattoi kutsua opiskelukaverinsa mukaan tutkimukseen. Kaverilinkin toivottiin lisäävän erityisesti ulkomailla opiskelevien vastausaktiivisuutta, mutta sen kautta saatiin vain 2 vastausta.

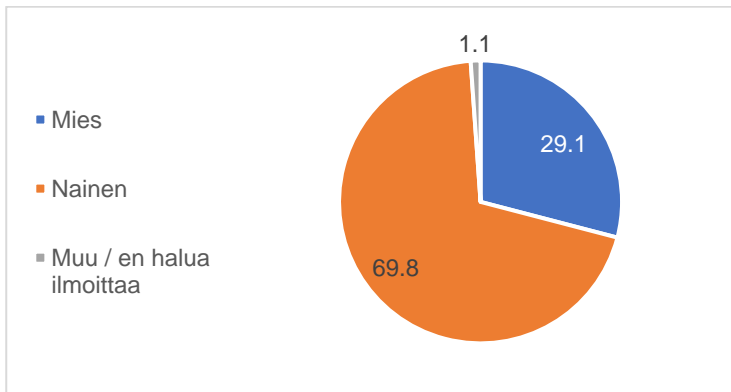
Taloustutkimus teki tutkimuksen tiedonkeruun Suomen Lääkäriliiton toimeksiannosta. Tiedonkeruu toteutettiin sähköpostikyselynä 14.9.–9.10.2022 välisenä aikana. Kohderyhmää muistutettiin kolme kertaa (20.9., 27.9. ja 5.10.). Tutkimukseen vastasi 10.10.2022 mennessä kaikkiaan 1070 lääkäriopiskelijaa, jolloin vastausosuudeksi tuli 24,1 prosenttia. Yli 20 prosentin vastausosuutta voidaan pitää hyvänä saavutuksena sähköisessä kyselyssä.

Taustatietoina kerättiin tietoja vastaajan sukupuolesta, tiedekunnasta ja opintojen vaiheesta eli vuosikurssista, jolla vastaaja parhaillaan opiskeli. Vastaajista 70 prosenttia oli naisia. Vastaajat jakautuivat suhteellisen tasaisesti opintojen eri vaiheisiin. Eniten vastaajia oli toisen (22,5 %) ja neljännen (21,1 %) vuosikurssin opiskelijoista ja vähiten viimeisen eli kuudennen (18,0 %) vuosikurssin opiskelijoista. Kyselyyn vastasi kuusi ensimmäisen vuosikurssin opiskelijaa, jotka yhtä lukuun ottamatta opiskelivat ulkomailla. Suomessa ensimmäisellä vuosikurssilla opiskeleva jätettiin pois aineiston analysoinnista. Yliopistojen välillä eniten vastauksia kertyi Tampereen (23,5 %) ja Oulun (19,6 %) yliopistoista, vähiten Itä-Suomen (15,4 %) yliopistosta ja ulkomailla opiskelevalta (8,9 %).

Kuvio 15. Vastaajien osuudet opintojen vuosikurssin mukaan, n=1070

Kuvio 16. Miesten ja naisten osuus vastaajista, n=1070

Kuvio 17. Vastaajat opiskelupaikan mukaan, n=1070

